

Komentaras

2013 04 12

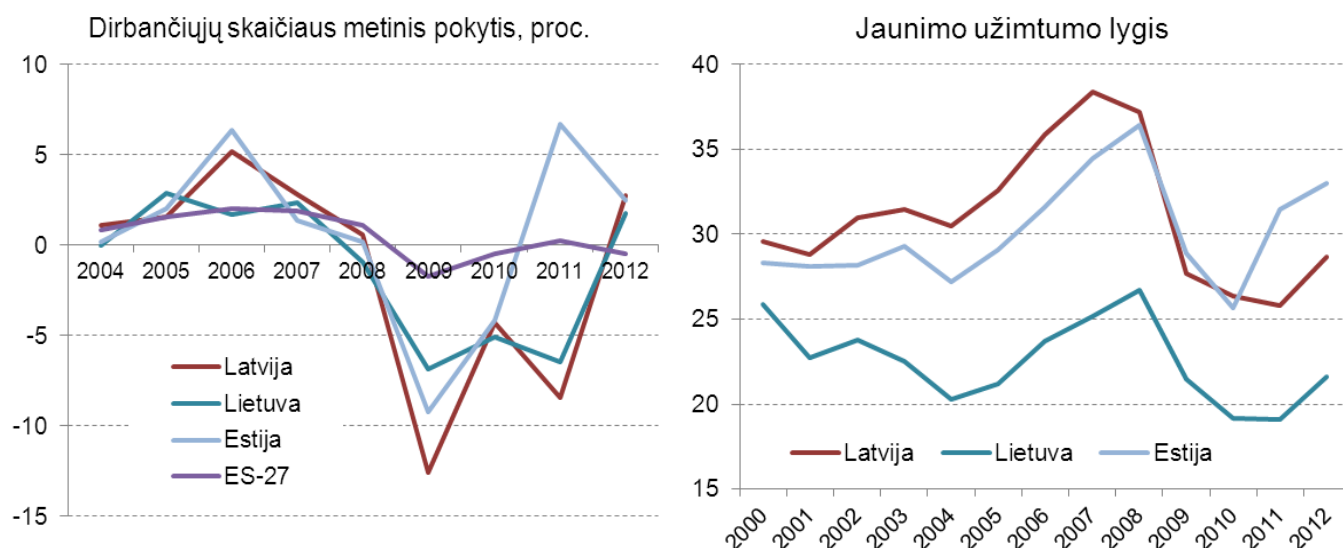
Lietuvos paradoksas: mažos algos ilgainiui mažins konkurencingumą

Šiandien Statistikos departamento paskelbti darbo našumo duomenys priverčia susimąstyti. Preliminariais duomenimis 2012 m. Lietuvoje vienas dirbantysis per vieną dirbtą valandą sukūrė 42,65 lito pridėtinės vertės to meto kainomis (per metus vidutiniškai apie 79, 2 tūkst. litų). Tai daug ar mažai? Žvilgtelkime į tai per darbo sąnaudų prizmę.

Eurostat duomenimis, valandinės darbo sąnaudos¹ ES naujokėse pernai, palyginti su 2008 m. stiebėsi į viršų, o sumažėjo vienintelėje šalyje – Lietuvoje. Nors Lietuvos rodiklis per praėjusius metus ūgtelėjo nuo 5,5 euro iki 5,8 euro ir priartėjo prie atitinkamo 2008 m. rodiklio, bet jo neperžengė. Beje, darbo sąnaudų (įskaitant ir įmokas į Sodrą) rodiklis šalyje išliko mažiausias tarp Baltijos šalių – Latvijoje ir Estijoje jis siekė atitinkamai 6 ir 8,1 euro. Ar tai reiškia, kad Lietuva išlieka konkurencingiausia? Vargu, juk seniai darbo sąnaudomis nebekonkuruojame. Įmonės, gerokai susitraukusios 2009-2010 m. daugiau vidaus rezervų našumui didinti nebeturi, o produktyviųjų investicijų į mašinas ir įrengimus statistika nuteikia liūdnai.

Išsamiau išanalizavus darbo rinkos struktūrą darosi dar niūriau – jaunimo užimtumas Lietuvoje yra vienas žemiausių Europoje, šiuo atžvilgiu mes smarkiai atsiliekame ir nuo kaimyninių šalių (žr. grafiką). O pritaikius nuo naujų metų iki 1000 litų padidintą minimalios mėnesinės algos kartelę, matyti, kad oficialiąją MMA dydžio arba mažesnę algą gauna daugiau nei 45 proc. visų dirbančiųjų. Net nepaisant laipsniško darbo užmokesčio augimo, šis rodiklis šiemet pasikeis nedaug, mažai tikėtina ir kad algų vokeliuose bus mokama mažiau. Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas ir spaudimas darbo užmokesčiui didėti dar labiau išryškins struktūrinius darbo rinkos skirtumus.

Akivaizdu, kad dar nespėjusioje atsigausti darbo rinkoje jau bręsta problemos, kurios reikalauja veiksmų plano ir nuoseklios Vyriausybės politikos. Nes dėl vangaus darbo našumo didėjimo, mažesnės algos ilgainiui mažins Lietuvos konkurencingumą.

Šaltinis: Eurostat

Jekaterina Rojaka

Vyr. ekonomistė Baltijos šalims

Ekonominių tyrimų padalinio vadovė

Mob.tel.+370 612 73515

¹ Neįskaitant žemės ūkio ir viešojo valdymo veiklų